

Başvuru Numarası : 2024/503
Toplantı Tarihi/Sayısı : 10.10.2024/46
Karar Numarası : 2024/1068
Başvuran : M.Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, koğuşunda gerçekleştirilen arama sırasında eşyalarının dağıtıldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. 19/2/2024 tarihinde gerçekleştirilen koğuş araması sırasında eşyalarının detaylı bir şekilde arandığını,
b. Aramanın insan onuruna aykırı bir şekilde gerçekleştirildiğini; arama sırasında eşyalarının dağıtıldığını

ve giysi dolabının devrildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

- a. 19/2/2024 tarihinde gerçekleştirilen koğuş araması sırasında narkotik köpeğinin başvuranın bulunduğu koğuşta tepki vermesi üzerine detaylı aramaya gerek duyulduğu,
b. Aramanın mevzuata uygun bir şekilde yapıldığı, yaka kamerası ile kayıt altına alındığı ve arama sonucunda herhangi bir yasaklı maddeye rastlanmadığı ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; güvenlik kamerası görüntülerinin incelenmesi gerektiği ifade edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesine göre:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun*

görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme*nin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur (...) yönlerinden incelenir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Arama*" başlıklı 36'ncı maddesine göre:

"(1) Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır."

(2) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle veya diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir."

13. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım*" başlıklı 34'üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre:

"Arama ve sayımlar sırasında insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esastır. Bu kapsamda gerekli her türlü tedbir alınır."

14. Başvuru konusu iddia, başvuranın koğuşunda gerçekleştirilen aramanın insan onuruna aykırı bir şekilde gerçekleştirildiği, arama sırasında eşyalarının dağıtıldığı ve giysi dolabının devrildiğine ilişkindir.

15. Muhatap tarafından gönderilen cevabi yazıda; 9/2/2024 tarihinde gerçekleştirilen koğuş araması sırasında narkotik köpeğinin başvuranın bulunduğu koğuşta tepki vermesi üzerine detaylı aramaya gerek duyulduğu, aramanın mevzuata uygun bir şekilde yapıldığı, yaka kamerası ile kayıt altına alındığı ve arama

sonucunda herhangi bir yasaklı maddeye rastlanmadığı ifade edilmiştir.

16. Bununla birlikte, muhatap tarafından gönderilen ve incelemesi gerçekleştirilen yaka kamerası görüntülerinde; başvuranın dolabında bulunan eşyaların dolaptan çıkarılarak arandığı ve dolabın alt kısmına bakılması amacıyla dolabın yere yatırıldığı görülmüş olup bu işlemlerin, arama işleminin maksadının hasıl olması açısından gerekli olduğu, bu bağlamda arama işleminin elverişlilik, gereklilik ve orantılılık unsurlarının sınırlarını aşar nitelikte olmadığı ve kötü muamele yasağı bağlamında ihlal oluşturmadığı değerlendirilmiştir.

17. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle başvuru konusu iddia kapsamında hak ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

10/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye